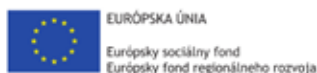

Záujmová činnosť

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu
v rámci Operačného programu Ľudské zdroje
www.esf.gov.sk www.employment.gov.sk www.ia.gov.sk

Záujmová činnosť

Mgr. Peter Adam

PhDr. Martin Lulei, PhD.

Vydavateľ: Implementačná agentúra Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

Názov: Záujmová činnosť

Autori: Mgr. Peter Adam; PhDr. Martin Lulei, PhD.

Rozsah: 4 strany

Rok vydania: 2018

Typ publikácie: elektronická

ISBN: 978-80-89837-42-7

Publikácia prešla jazykovou a grafickou úpravou

Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon), v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoSS“) je poskytovateľ sociálnej služby povinný vykonávať odborné činnosti, obslužné činnosti a ďalšie činnosti, zabezpečovať vykonávanie týchto činností alebo utvárať podmienky na ich vykonávanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom pre druh sociálnej služby, ktorý poskytuje. Záujmová činnosť je vymedzená ako ďalšia činnosť (§ 18 ZoSS) a konkrétne ju tvorí kultúrna činnosť, spoločenská činnosť, športová činnosť a rekreačná činnosť, ktoré sú zamerané na rozvoj schopností a zručností prijímateľa sociálnej služby (§ 18 ods. 4 ZoSS).

Záujmová činnosť sa zabezpečuje ako základná činnosť v komunitnom centre¹ (ďalej len „KC“) a v nízkoprahovej sociálnej službe pre deti a rodinu² (ďalej len „NSSDR“) a v nízkoprahovom dennom centre³ (ďalej len „NDC“) sa môže poskytovať nad rámec zákonom vymedzených základných činností.

Cieľom záujmovej činnosti je zabezpečenie aktívneho, kvalitného, bezpečného a zmysluplného trávenia voľného času detí a mládeže, rozvoj životných zručností, kompetencií, schopností, znižovanie výskytu sociálno-patologických javov a rizikového správania a podpora budovania vzájomných kontaktov a akceptácie medzi deťmi a mládežou z rôznych skupín (Rómami a nerómami, deťmi z rôznych sociálnych vrstiev).

Záujmová činnosť môže byť rôzna cez neštruktúrované ad hoc aktivity (napr. voľnočasové) až po cielavedomú špecifickú činnosť (napr. záujmové krúžky, tvorivé dielne a i.), vždy je však doplnkom alebo podporou odbornej práce s užívateľmi služieb (často slúži ako prostriedok na zoznámenie sa a vytvorenie vzťahu dôvery medzi pracovníkom a užívateľom). Východiskom záujmovej činnosti sú identifikované potreby užívateľov služieb so zameraním sa na ich sebarozvoj, zmysluplné trávenie voľného času, znižovanie rizikových faktorov výskytu sociálno-patologických javov a pod.

Záujmová činnosť by mala byť pre užívateľov služieb:

- a) atraktívna,
- b) podporujúca pozitívne zmeny v správaní a prežívaní,
- c) vytvárajúca alternatívu k potenciálnemu rizikovému správaniu.

Ponuka záujmovej činnosti by mala odrážať aktuálne potreby a KC/NDC/NSSDR by nemali vytvárať ponuku, ktorá kopíruje centrá voľného času, základné umelecké školy, športové či záujmové krúžky. Naopak, mali by vyplňať medzery, a to tak v oblasti obsahu a zamerania týchto aktivít, ako aj v oblasti cieľových skupín. Organizácia záujmovej činnosti by mala vytvárať s odbornými činnosťami súrodý celok.

1 § 24d ods. 1 písm. c) ZoSS

2 § 28 ods. 2, písm. b) ZoSS

3 V súlade s § 15 ZoSS

4 Prakticky akékoľvek aktivity z oblasti kultúrnych, spoločenských, športových či rekreačných činností, ktoré sa zameriavajú na rozvoj schopností a zručností užívateľov, možno chápať ako záujmovú činnosť.

Záujmová činnosť sa môže v KC/NDC/NSSDR realizovať prostredníctvom týchto aktivít⁴:

1) **Volnočasové aktivity a záujmové krúžky**

Klienti navštevujúci KC/NDC/NSSDR často nemajú vo svojom živote žiadnu činnosť, ktorá by nebola zameraná na získavanie základných potrieb, a nezažívajú vo svojom fungovaní často žiaden pocit úspechu alebo pekného zážitku. Práve volnočasové aktivity a záujmové krúžky poskytujú klientom pocit úspechu, pekného zážitku, dobrého pocitu, spolupatričnosti, významnosti alebo samotnej potreby. Z praxe ide hlavne o volnočasové aktivity a krúžky zamerané na rôzne oblasti.

2) **Kino a filmy**

Ide o aktivitu sledovania filmov buď priamo v KC/NDC/NSSDR, alebo v kine. Pri sledovaní filmu v KC/NDC/NSSDR je možné vybrať film a doplniť ho o zaujímavú tému a následne diskusiu o filme. Pri návšteve kina ide hlavne o zážitok, ktorý by si klient za normálnych okolností nevedel alebo nemohol dovoliť. Aj pri týchto aktivitách je dôležité podieľanie sa klienta na cene vstupného, hoci aj symbolickou sumou, z dôvodu výchovy klienta k aktívnemu zabezpečovaniu si vlastných aktivít a nielen pasívneho prijímania poskytovanej pomoci. Aj pri kine treba dbať na výber vhodného filmu a ponúknuť túto aktivitu dopredu vytypovaným klientom.

Samotnému sledovaniu filmu by malo predchádzať predstavenie témy, získanie informácií od klientov na danú tému, ako aj krátka diskusia o tom, ako sa klienti cítia. Nasleduje sledovanie filmu, ktoré by malo byť zobrazené tak, aby klienti dobre videli aj počuli. Po skončení filmu prebehne diskusia k obsahu filmu a k téme, ktorá bola na začiatku predstavená. Klienti by si mali vďaka filmu osvojiť stratené hodnoty.

3) **Šport**

Šport pre klientov môže mať rôzne podoby. Od rekreačného až po výkonnový. Klienti pri športe jednak zabúdajú na bežné starosti, ktoré zažívajú počas dňa, jednak sa učia, ako zažívať úspech aj prehru. Hlavne skupinový šport ich učí spolupráci a môžu zažiť pocity šťastia, frustrácie, úspechu aj neúspechu, učí ich komunikácii a v neposlednom rade zlepšuje ich fyzickú kondíciu. Z praxe ide hlavne o futbal, basketbal, pingpong, stolný futbal a pod.

Tieto športové aktivity môžu nabráť aj medzinárodný rozmer, napríklad pre ľudí bez domova sa realizujú majstrovstvá sveta vo futbale – Homeless World Cup (<https://homelessworldcup.org/>).

4) **Arte krúžky**

Pri týchto aktivitách ide hlavne o tvorbu rôznych malieb, koláží, výrobkov a iných umeleckých predmetov z rôznych materiálov robených rôznymi technikami, pričom pri samotnej tvorbe sa môže inštruktor rozprávať s klientom o jeho situácii a taktiež klient môže zažiť úspech z vytvorenia niečoho vlastným úsilím. Tiež sa stáva, že klient do výrobku, kresby a pod. preniesie svoje vlastné prežívanie alebo traumy, a práve tým sa mu ulaví z danej krízy a vie sa o tom porozprávať s pracovníkom. Výrobky vyrobené v rámci arte krúžkov sa dajú predávať a financie využívať ako motivačnú odmenu pre klientov alebo ako príspevok organizácie na ďalšie aktivity KC/NDC/NSSDR.

Na realizáciu arte krúžkov by mal byť pracovník vyškolený zvládať ťažké klientovo prežívanie, ktoré sa môže pri realizácii aktivít vyskytnúť. Jednak je dôležité pomôcť jednotlivcovi zvládať krízovú situáciu a zároveň podporiť ostatných klientov pri takejto situácii. Na zvládanie takýchto situácií sú vhodné rôzne odborné vzdelávania a workshopy.

5) **Kultúra**

Pri tejto aktivite ide o návštevu kultúrneho zariadenia s cieľom získať zážitok, ktorý by si klient za normálnych okolností nemohol dovoliť a na druhej strane môže ísť o zapájanie klientov do nácviku napríklad divadelného predstavenia. Pri tomto nácviku si klienti zlepšujú svoje komunikačné zručnosti, pamäť, zažívajú úspech, musia pracovať so svojou trémou a pod. Rôzne dramaterapeutické techniky pomáhajú klientom zvládať ťažké životné situácie a zlepšujú ich možnosti uplatnenia sa na trhu práce a v spoločnosti.

6) **Knihy**

Požičiavanie kníh by malo patriť do ponuky KC/NDC/NSSDR. Pretože ide o aktivitu, vďaka ktorej má klient možnosť požičať si knihu, prečítať ju a vrátiť späť. Potom môže byť aktivita zameraná na biblioterapiu, a teda prečítanie si časti úseku knihy v skupine na rôzne témy a následná diskusia o tomto probléme v skupine.

7) **Počítače**

Pri tejto aktivite ide skôr o zlepšovanie si počítačových zručností, ktoré klienti využijú pri hľadaní si zamestnania a ktoré zvýšia ich šancu uplatnenia sa na trhu práce.

8) **Jazyky**

Pri tejto aktivite ide skôr o zlepšovanie si jazykových zručností, ktoré klienti využijú pri hľadaní si zamestnania a ktoré zvýšia ich šancu uplatnenia sa na trhu práce. Kurzy cudzích jazykov realizujú často dobrovoľníci, ktorí majú skúsenosť so školeniami. Pracujú buď individuálne, alebo len s malou skupinou klientov.

9) **Duchovné aktivity**

Pri týchto aktivitách sa klientom ponúka možnosť zažiť v priestoroch KC/NDC/NSSDR vo vyhradenom čase duchovnú aktivitu (napr. modlitbu), ak o to prejavia záujem. Tieto aktivity môže organizovať buď pracovník, alebo človek mimo centra. Duchovné aktivity by mali byť dobrovoľné a nemalo by byť nimi podmienené využívanie ďalších sociálnych služieb.